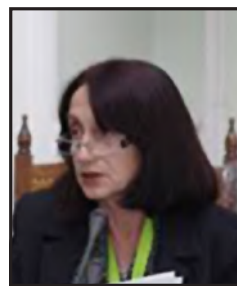

В ПАМЕТ НА ПАЛМИРА ЛЕГУРСКА

Проф. Мони Алмалех

Нов български университет

Напусна ни доц. д-р Палмира Легурска (2.2.1955 г. – 17.08.2021 г.). Познавам я като колега от дълги години. Преки впечатления от човека и учения имам от десетилетната ни работа в *Секцията за съпоставително изследване на българския език с други езици* – Институт за български език. Секцията вече не съществува, но в периода, когато тя бе действаща, Палмира пое нелеката задача да бъде неин ръководител. Това бе мястото, където аз получих свобода и колегиално разбиране за своите интереси към библиейски съпоставителни изследвания в рамките на секционните проекти. Доцент Легурска държеше на отвореността на Секцията към езиковеди както от други секции на Института, така и от други академични институции.

Докторската дисертация на Легурска е „Вторичные лексические номинации конкретных имен существительных в русском и болгарском языках“ (1983). Интересът на Палмира към съпоставителните изследвания и вторичните значения остана постоянен и доказателство за това са двата етапа на мащабния проект на Секцията „Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език“.

Първият етап бе „Типология на начините на вторично назоваване (върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език)“, завършен през 2005 г. Вторият етап бе „Съпоставително-типологичен анализ на вторичната номинация на предметните имена в български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език“, който се разгърна в две части: ономасиологичен каталог на семантичните преходи и ономасиологичен каталог на семантичните паралели в посочените езици. Теоретичните основи на Проекта бяха разработени от Легурска и представени на научната общност чрез редица нейни публикации.

Легурска разработи матрица за съпоставяне на вторичната номинация на предметните имена в шестте езика, базирана на сериозна теоретична обо-

сновка – лингвистично и философско дефиниране на понятията ‘езикова картина света’, ‘tertium comparationis’, на идеите за ‘прототип’, ‘контейнер’, ‘част – цяло’, ‘център – периферия’, ‘номинативна метафора’ и ‘метонимия’, и др. Матрицата, предложена от доц. Легурска, е инвариантна семантична структура на прототипен представител на дадена тематична група от думи. Разработените тематични групи са съдове, оръдия, облекло (и украшения), мебели, растения, животни, части на тялото за двойките езици.

Участниците в мащабния проект бяха Димитър Веселинов, Цветанка Аврамова, Мария Лилова, Иво Панчев, Ничка Бечева. Ръкописите от този мащабен проект бяха депозираны от доц. Легурска в НАЦИД и ЦИНТИ:

Легурска, П. 2009. Съпоставително-типологичен анализ на вторичната номинация на предметните имена в български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език. Ръкопис, депозиран в НАЦИД, София, 156 стр. (теоретична част, съпоставка руски – български език). УДК 801. Сигнатура НД II 18791. Инв. № НД 51/2009.

Легурска, П., Н. Бечева, Цв. Аврамова, Д. Веселинов, М. Лилова, И. Панчев. 2009. Съпоставително-типологичен анализ на лексиката в родствени и неродствени езици (върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език). II част. Депозиран ръкопис в НАЦИД, УДК: 801. Сигнатура НД II 18791, № НД 65/, София, 1093 стр.

Легурска, П. 2006. Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване (върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски, английски език и иврит). Ръкопис, депозиран в ЦИНТИ, София, 122 стр. УДК 801.3 Инв. ном. НД 21/2006. Сигнатура НД II 18719.

Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване. Концепция. Съпоставка: руски и български език. Ръкопис, депозиран в ЦИНТИ, 2006, 116 стр. Публикувано в Българска електронна лингвистична библиотека, www.belb.net.

Авторските части на Легурска бяха публикувани: *Съпоставителни анализи и национална специфика на лексиката.* София: Издателство „Ето“ (2015), *Семантичен речник на типологичните характеристики на вторичното назоваване в руския и българския език.* София: Издателство „Ето“ (2011), *Съпоставителни лексикални анализи и основа за съпоставка.* София: Издателство „Ето“ (2011).

Работата по Проекта в Секцията протичаше на високо научно равнище, възискателност, съчетани с уважение към индивидуалните научни интереси, но и с изисквания за общност на научните проекти.

Легурска успя да създаде и ученици в това широко изследователско поле.

Моето участие в Проекта бе продължение на дългогодишния ми проект за цветовете в Библията, стартирал още от Секцията за общо и приложно езикознание, и не включва предметните имена. Оставам признателен за коледи-

алната толерантност на доц. д-р Легурска и на академичните институции в Института за български език за възможността да работя цветовата библейска тематика.

Методологически моите текстове се съобразяваха с теоретичната база на големия проект. Така станаха научен факт няколко текста, одобрени от Научния съвет на Института („Езикова картина и вторично назоваване на предмети-еталони и конкуренти за предмети-еталони на бяло и черно в Петокнижието“, „Езикова картина и вторично назоваване на макробяло в Стария завет“ (върху иврит, български и други езици)“, „Названия за макросветло-макрочервено в Стария завет – сравнително-типологичен анализ върху иврит и български език“, „Названия за макротъмно-черно в Стария завет. Върху иврит и български език“). Тези текстове бяха преработени и публикувани в няколко монографии.

Палмира бе отличен познавач на руското и съветското езикознание. В същото време, тя много ценеше приносите на Ана Вежбицка и основните постижения на англоезичната литература. Нейните интереси надхвърляха обичайната езиковедска компетентност. Тя се интересуваше активно от философия, кино, театър, литература. Притежаваше завидна обща култура и интереси, поддържани през годините. Тази нейна общокултурна нагласа намери реализация в други основни области – етнолингвистиката и етнографията:

Палмира Легурска, Неда Павлова, Мария Китанова. 2013. *Човешкият живот – раждане, сватба, погребение. Тематичен речник на българската семейна обредност*. София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“.

Легурска, Палмира, Йоанна Кирилова, Калина Мичева-Пейчева. 2012. *Човешкият живот – раждане, сватба, погребение: тематичен речник на българската семейна обредност*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“.

Легурска, Палмира, Мария Китанова. 2008. *Тематичен речник на народния календар*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“.

Легурска, Палмира. 2001. *Тематичен речник на народния календар (есенен цикъл)*. София: „Херон прес“.

Легурска, Палмира. 2000. *Тематичен речник на народния календар (зимен цикъл)*. София: „Херон прес“.

Палмира поддържаше колегиални контакти с руските българисти, изследователи в тази област. Участието ѝ в общи проекти и публикации между БАН и Руската академия на науките е престижно, защото и Ирина Седакова, и Елена Узиньова са българистки, наследили научната традиция на световно известните лингвисти, хуманитаристи и семиотици от школата Москва-Гарту – Вячеслав Иванов и Владимир Топоров. Проектите са *Тематичен речник на народния календар на българите* – със Сектора по етнолингвистика към Института по славянознание при РАН (2000 – 2002) и *Тематичен речник на*

цикъла [„Раждане – сватба – погребение“] – със Сектора по етнолингвистика към Института по славянознание при РАН (2002–2004).

Палмира Легурска имаше академична преподавателска дейност в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“ и в Нов български университет, както и опит като учител по руски и английски език. Разработките по големия проект „Фрагменти от езиковата картина през призмата на вторичното назоваване върху материал от български, руски, сръбски, чешки, френски и английски език“ имат и теоретично, и практическо приложение в преподаването на съответния език. Естествена трибуна на поредицата статии, посветени на тази тематика, бе списание „Чуждоезиково обучение“, редом с други престижни научни списания у нас и в чужбина.

Може би най-уникалното качество на Палмира бе, че имаше високи изисквания към етиката в отношенията – към себе си и към колегите си. Качество, което ѝ вдъхваше жизненост, но ѝ носеше и разочарования.

IN MEMORIAM OF PALMIRA LEGURSKA

Prof. Mony Almalech, DSc.

<https://orcid.org/0000-0002-1382-2826>

New Bulgarian Studies

New Bulgarian University

21, Montevideo St.; office 211, building 2

1618 Sofia, Bulgaria

E-mail: almalech@abv.bg; m.almalech@nbu.bg